

Ю. П. Макаренко,

д. е. н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро

ORCID ID: 0000-0002-9970-7377

А. В. Шевченко,

студентка 2-го курсу магістратури кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро

ORCID ID: 0000-0002-9893-4412

DOI: 10.32702/2306-6806.2021.1.24

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ "ОТП БАНК"

Yu. Makarenko,

*Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro*

A. Shevchenko,

*Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro*

ANALYSIS OF CREDIT PORTFOLIO MANAGEMENT OF A COMMERCIAL BANK ON THE EXAMPLE OF OTP BANK JSC

У статті розглянуто теоретичні аспекти, сучасні підходи та методичку щодо процесу управління кредитним портфелем комерційного банку. Для дослідження було обрано Акціонерне Товариство "ОТП Банк", було проведено оцінку динаміки та структури його кредитного портфеля протягом 2015—2020 років.

На сьогодні асортимент банківських операцій є досить різноманітним, однак, попри це, кредитні операції є пріоритетним видом діяльності для банків, передусім через їх роль у формуванні сукупного доходу банку. Надмірно швидкі темпи нарощування обсягів кредитування українськими банківськими установами призвело до погіршення якості їх кредитного портфеля. За цих умов набуває відсутність ефективної системи менеджменту та кредитного моніторингу суттєво знизило фінансову стійкість банків.

The main source of income for banks is to make a profit from lending operations. In addition, the loan portfolio is the main source of risks that affect the reliability and security of banking institutions. In order to ensure the organization of effective lending, banking institutions develop their own internal credit policy and implement practical mechanisms for its implementation, which is why the main task of credit management is to create an effective structure of the loan portfolio and its timely regular analysis.

This article discusses the theoretical aspects, modern approaches and methods for the process of managing the loan portfolio of a commercial bank. On the example of OTP Bank Joint-Stock Company, the dynamics and structure of the loan portfolio during 2015—2020 were assessed.

Today, the range of banking operations is quite diverse, however, despite this, lending is a priority activity for banks, primarily because of their role in shaping the total income of the bank. Excessively rapid growth of lending by Ukrainian banking institutions has led to a deterioration in the quality of their loan portfolio. Under these conditions, the lack of an effective management system and credit monitoring significantly reduced the financial stability of banks.

Credit operations are the most important type of activity of commercial banks, as it is the results of lending that determine the profitability and stable financial condition of the bank. Bank loans play an important role in financing the development of a market economy, as they meet the temporary needs of some enterprises in additional funds due to their temporary surplus in others.

The management of credit activity of a commercial bank involves the organization of the process of credit operations with clearly defined functional boundaries of responsibilities among loan staff. Also under the

management of credit activities we understand the implementation of a set of actions: the development and implementation of credit policy, the organization of the credit process through a direct impact on the bank's loan portfolio in accordance with its lending tactics and strategy.

Loan portfolio management is the organization of the bank's activities in the lending process, which aims to prevent or minimize credit risk. The ultimate goals of the credit institution in managing the loan portfolio are, firstly, to make a profit from active operations, and secondly — to support the reliable and safe operation of the bank.

*Ключові слова: комерційний банк, кредит, кредитна діяльність, кредитний портфель, кредитна політика.
Key words: commercial bank, credit, credit activity, credit portfolio, credit policy.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Комерційні банки виступають головними посередниками у взаємовідносинах між різними суб'єктами ринкової економіки. Очевидним є те, що неефективне управління кредитним портфелем банку та відсутність продуманої кредитної політики призведе до зростання частки проблемних кредитів у портфелі, підвищення кредитного ризику і, як результат, — до недоотримання можливого прибутку, або навіть значних збитків банківської установи.

Дослідження організації процесу управління кредитним портфелем банківської установи є необхідним для підвищення ефективності банківської діяльності. Більшість вчених вважають, що кредитний портфель комерційного банку виступає одним із найвагоміших компонентів у структурі процентних доходів і, водночас, розглядається як один з найризикованіших напрямів банківської діяльності.

Ефективність кредитної діяльності залежить від правильно налагодженої системи кредитного менеджменту, що передбачає таку організацію процесу кредитування, до якої враховані всі фактори, що мають вплив на кредитний процес. Ефективна система управління кредитною діяльністю повинна спрямовуватись на посилення ролі банківського кредитування в забезпеченні стійкості і стабільності розвитку національної економіки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню процесу управління кредитним портфелем присвячена значна кількість праць вітчизняних і зарубіжних вчених, серед них: Ю.В. Серик, З.М. Карасьова, М.Г. Крикленко, Є.Г. Панченко, І.Є. Семенча, М.В. Голуб, П.М. Чуб, Р. Фещур, А.Г. Загородній, О.А. Примостка та інші.

Як зазначає Ю. Серик, управління кредитним портфелем банківської установи передусім пов'язано з ризикованістю проведення кредитних операцій та повинно досягти балансу й стримування ризику усього портфеля, контролювати структуру кредитного ризику, який різним ринкам, клієнтам, кредитним інструментам, кредитам і умовам діяльності [8].

В. Коваленко вважає, що управління кредитним портфелем комерційного банку безпосередньо пов'язано з мінімізацією кредитного ризику [3].

І. Семенча й А. Ткачова у своєму дослідженні відмічають, що здійснення процесу управління кредитним портфелем відбувається за традиційним та нетрадиційним методами. У межах традиційного підходу (ґрунтується на неформалізованих філософських методах), на думку авторів, використовується у розрахунках коефіцієнтний аналіз; традиційний підхід функціонує в будь-якому середовищі; є простим, швидким і дешевим у застосуванні. У межах нетрадиційного підходу (ґрунтується на загальноприйнятих методах пізнання)

використовуються розрахунки теорії ймовірності, статистики, економетрії; даний підхід функціонує в стабільному "ідеальному" ринковому середовищі; є складнішим, повільнішим і дорожчим у застосуванні у порівнянні з традиційним [7].

Постановка завдання полягає в поглибленні та узагальненні теоретичних знань у сфері кредитного менеджменту, оцінці процесу управління кредитним портфелем на прикладі АТ "ОТП Банк" виявленні (ідентифікації) головних тенденцій й існуючих недоліків, з наданням практичних рекомендацій, які дозволять вітчизняним банкам покращити та зміцнити свої позиції на кредитному ринку.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження особливостей управління кредитним портфелем комерційного банку та проведення оцінки кредитного портфеля на прикладі комерційного банку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відомо, що основним джерелом доходів банків є отримання прибутку від здійснення кредитних операцій. До того ж кредитний портфель становить головне джерело ризиків, які впливають на надійність та безпеку банківських установ. З метою забезпечення організації ефективної кредитної діяльності банківські установи розробляють власну внутрішню кредитну політику та впроваджують практичні механізми її реалізації, саме тому основною задачею управління кредитною діяльністю є створення ефективної структури кредитного портфеля та його своєчасний регулярний аналіз.

У системі прийняття фінансових рішень надзвичайно важливим є проведення оцінки ефективності кредитної діяльності банку. Тому важливим завданням для управлінців банків є ефективне управління кредитною діяльністю банку.

Здійснення управління кредитною діяльністю комерційного банку передбачає організацію процесу проведення кредитних операцій з чітко визначеними функціональними розмежуваннями обов'язків серед кредитного персоналу. Також під управлінням кредитною діяльністю розуміємо проведення комплексу дій: розробка та етапи реалізації кредитної політики, організація кредитного процесу через безпосередній вплив на кредитний портфель банку відповідно до його кредитної тактики та стратегії.

У основі організаційної структури управління кредитним портфелем лежить принцип розмежування компетенції, тобто чіткий розподіл повноважень керівників різного рангу з надання кредиту, зміни умов кредитної угоди в залежності від розміру кредиту, ступеня ризику та інших характеристик.

У системі заходів управління кредитним портфелем важливу роль відіграє розробка і проведення кредитної політики. Якщо кредитна політика недостатньо чітко

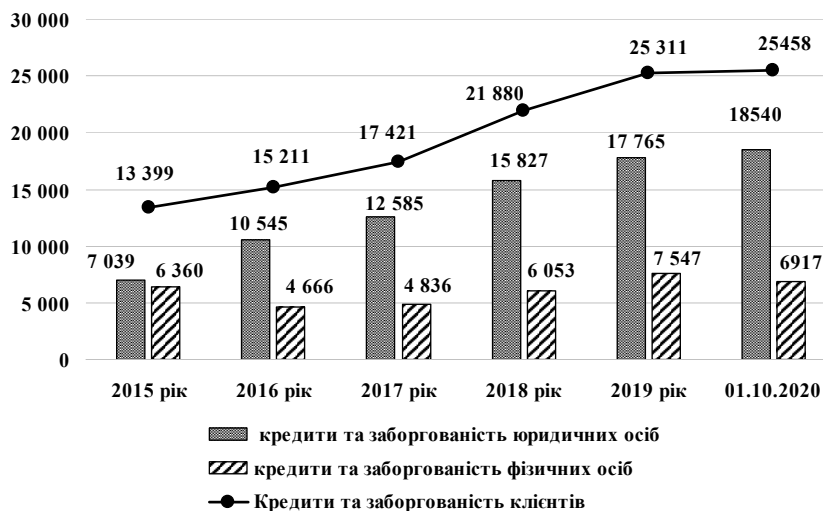

Рис. 1. Динаміка обсягу наданих кредитів та заборгованості у розрізі клієнтських каналів, млн грн

Джерело: побудовано авторами на основі [4; 5].

розроблена і якість низька через неконкретність або суперечливість, то в такому випадку зростає можливість прийняття хибних управлінських рішень. До того ж важливим моментом тут доведення основних положень кредитної політики до відома конкретних виконавців. У той же час якісна розробка і відповідний порядок затвердження кредитної політики банку обумовлюють можливість її практичної реалізації, хоча і не гарантують безумовного успіху.

Важливе місце відводиться моніторингу управління якістю кредитного портфеля. Він проводиться за допомогою системи показників та індикаторів, сприяє швидкому визначенню кредитних ризиків і, відповідно, своєчасному вживанню заходів щодо їх попередження.

Основною ціллю моніторингу кредитної діяльності банку, як складової кредитної політики, є контроль якості кредитного портфеля, проведення незалежної експертизи, вчасне виявлення відхилень від прийнятних стандартів і цілей кредитної політики банку, недопущення підвищення кредитного ризику понад встановлену границю, а також пошук доскональних механізмів кредитування [6].

Погоджуючись з Ж. Довганем, вважаємо, що основною метою управління кредитною діяльністю є організація ефективного розміщення коштів банку в кредити. Водночас важливо забезпечити: оптимальний рівень кредитного ризику; ліквідність; одержання прибутку від кредитних операцій; відповідність діяльності банку потребам економічної політики держави та інші. Досягнення вищезазначеної мети забезпечить динамічний розвиток та фінансову стійкість банківської установи [2].

Аналіз управління кредитним портфелем банку проведено на прикладі одного з банків іноземної банківської групи зі 100% іноземним капіталом — АТ "ОТП

Банк", який віднесено Національним банком України до системно важливих [4].

ОТП Банк здійснюючи свою кредитну діяльність, надає кошти фізичним особам (населення, домогосподарства) та юридичним особам (корпоративний сектор економіки). За весь аналізований період простежується тенденція до зростання обсягу кредитного портфеля, зокрема значно зростають обсяги кредитування юридичних осіб. Що ж стосується кредитування фізичних осіб, то тут ситуація нестабільна.

З одного боку, кредитний портфель комерційного банку є основним джерелом його доходів, однак, з іншого боку, є основним джерелом ризику. Оскільки саме від його структури і якості в значній мірі залежить стійкість банку та його фінансові результати.

З рисунка 1 спостерігаємо постійно зростаючу тенденцію збільшення обсягів кредитного портфеля ОТП Банку. Значне зростання відбулося у 2018 та 2019 роках. Таке значне зростання було обумовлене збільшенням продажу споживчих кредитів та активізацією кредитування бізнесу в іноземній валюті.

Аналіз показав, що найбільша питома вага у структурі кредитів належить кредитам юридичним особам та фізичним особам — підприємцям. Протягом звітного періоду частка юридичних осіб в кредитному портфелі АТ "ОТП Банк" коливалась у межах 52—72% (рис. 2). Особливістю банківських послуг для корпоративних клієнтів полягає у їх великому грошовому обсязі. Навіть одна стандартна послуга "ОТП Банку" (наприклад, звичайний кредит) для великого корпоративного клієнта вимірюються значною сумою, що може іноді значно вплинути на загальний фінансовий стан банку.

Банківським послугам для корпоративних клієнтів, на відміну від послуг для фізичних осіб, притаманна така

Рис. 2. Структура кредитного портфеля АТ "ОТП Банк"

Джерело: побудовано авторами на основі [4; 5].

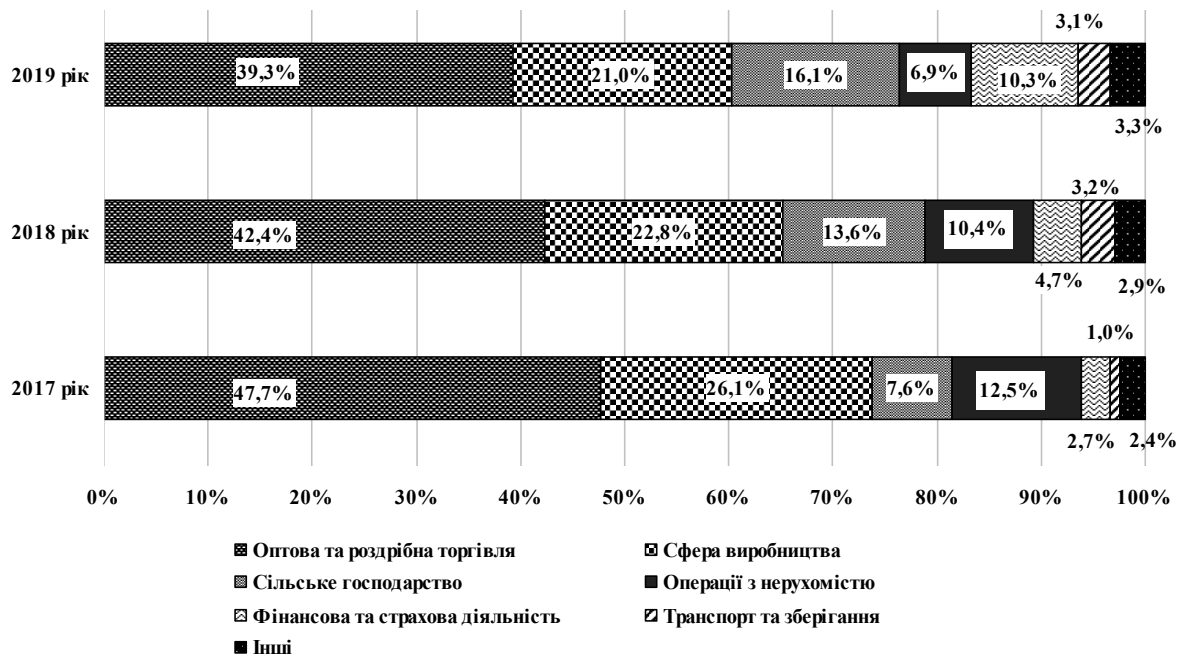

Рис. 3. Структура кредитного портфеля корпоративних клієнтів за видам кредитування, %

Джерело: побудовано авторами на основі [4; 5].

риса, як індивідуальність. Така ситуація характерна під час здійснення як кредитних, так депозитних операцій — щоб не втратити своїх корпоративних клієнтів, банк активно йде їм назустріч та намагається досягти узгодженого балансу інтересів під час надання своїх послуг.

Дотримуючись обраної стратегії розвитку корпоративного бізнесу, ОТП Банк активно здійснює фінансування бізнесу, надаючи розширену лінійку кредитних продуктів, серед яких: кредитні лінії, інвестиційні кредити, овердрафти, факторингове та структуроване торговельне фінансування, врахування векселів, а також випускав документарні інструменти (акредитиви, гарантії, авалування векселів). Загалом Банк надав фінансування для українського бізнесу на суму майже 6,4 млрд грн, збільшивши загальну суму інвестицій у бізнес до 17,5 млрд грн.

Варто зазначити, що кредитний неproblemний портфель корпоративного бізнесу є достатньо диверсифікованим А показник "великих кредитів", заборгованості групи пов'язаних контрагентів, що перевищує 10% регулятивного капіталу банку, норматив кредитного ризику НБУ Н8 станом на кінець звітного періоду становить лише 15%, при максимальному нормативному значенні не більш як 800%.

У структурі кредитного портфеля ОТП Банку переважають кредити, що надані корпоративним клієнтам,

які задіяні в сфері оптової та роздрібної торгівлі, сфері виробництва та сільському господарстві. За досліджуваній період 2017—2019 рр. значно зросла частка кредитування корпоративних клієнтів, які задіяні в сільському господарстві (рис. 3). Пожвавленню агрокредитування сприяла програма від кредитування під назвою "ОТП Агро-фабрика", що була розроблена банком спільно з ІФС. Так, зазначимо, що за 2019 рік приблизно 42% нових кредитних угод з юридичними особами банк уклав саме з компаніями із агробізнесу.

Галузевий аналіз портфеля корпоративних кредитів показав, що частка кредитування сфери торгівлі поступово зменшується. Активно розвивається сектор сільського господарства, частка якого вже досягла зросла більш ніж у два рази за звітний період, і має потенціал до продовження зростання. При цьому частка найбільш волатильних та схильних до змін бізнес-циклів індустрій, а саме, будівництва і операцій з нерухомістю та добувної галузі і металургії, зменшується. Зазначимо, що ці галузі економіки продовжують залишатися серед заборонених/небажаних для кредитування в кредитній політиці банку.

Як бачимо з рисунка 4, споживче кредитування від ОТП Банку мало тенденцію до зростання. Зазначимо, що вагому частку портфеля роздрібних кредитів все ще становлять споживчі кредити в точках продажів. Так, у

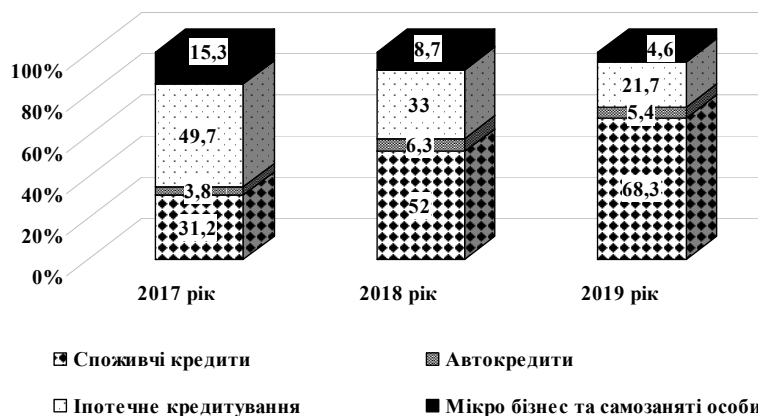

Рис. 4. Структура кредитного портфеля роздрібних клієнтів за видами кредитування, %

Джерело: побудовано авторами на основі [4; 5].

Рис. 5. Параметри, що впливають на кредитний портфель комерційного банку

Джерело: побудовано та узагальнено авторами.

2018 році збільшив портфель споживчих кредитів майже удвічі. Якість портфеля споживчих кредитів у точках продаж залишається на стабільно високому рівні, а частка проблемних кредитів знаходиться на рівні близько 2% від обсягу портфеля.

За останні роки динаміка автокредитування потреб клієнтів банку постійно зростала. Варто зазначити, що обсяг автокредитів становить понад 5% портфеля кредитів роздрібного бізнесу. Банк наголошує на відмінній якості послуги автокредитування, адже за останні 3 роки (на кінець 2019 року) не було випадків виникнення проблемної заборгованості серед цього виду кредитування.

Іпотечне кредитування навпаки за звітний період скорочувалося. У 2017 році частка іпотечного кредитування складала 49,7%, за 2018 рік скоротилась до 33%, а у 2019 році дорівнювала 21,7%.

Кредити мікробізнесу та самозайнятим особам також мали тенденцію до скорочення. Однак наголосимо, що якість портфеля нових кредитів роздрібного бізнесу залишилась на стабільно високому рівні за рахунок коротких строків кредитування та покращення платоспроможності населення через зростання номінальних та реальних доходів. Частка таких кредитів у кредитному портфелі ОТП Банку у 2017 році становила 15,3%, у 2018 році — 8,7%, а на кінець звітної періоду у 2019 році — 4,6%.

Отже, управління кредитною діяльністю дає банку можливість формування оптимальної структури його кредитного портфеля та захист від різного роду ризиків ринку. Серед ключових факторів, які чинять вплив на управління кредитним портфелем комерційного банку, виділяємо наступні (рис. 5).

На практиці ще немає єдиного підходу до оцінки ефективності кредитної діяльності комерційного банку через недостатність інформації для визначення рівня ризику та вибором адекватної безризикової ставки. Тому банківські установи, що зважаються на здійснення власних досліджень і створення інформаційної бази, мають значні переваги над своїми конкурентами, оскільки першими освоюють методику комплексного дослідження ринку та оцінку власного потенціалу, а це дозволить їм зайняти значні позиції порівняно з конкурентами.

Значимо, що "золоте" банківське правило говорить: розмір і строки фінансових вимог банку повинні відповідати розмірам та строкам його зобов'язань. А це значить, що кожній групі активів має відповідати конкретний тип пасивів. Пасиви, якими управляють, створю-

ють базу для кредитних програм, а поточні пасиви є основою для здійснення короткострокового кредитування. Отже, основою фінансової стійкості банку є дотримання цього співвідношення між джерелами ресурсів та їх розміщенням [1].

Управління кредитним портфелем допомагає знайти збалансованість та утримати ризикованість портфеля на низькому рівні. Управління кредитними ризиками в свою чергу вимагає регулярного кількісного та якісного аналізу динаміки та структури кредитного портфеля, а також роботу з проблемною заборгованістю.

ВИСНОВКИ

З проведеного аналізу кредитної діяльності АТ "ОТП Банк" можемо зробити висновок, що банк є активним учасником кредитного ринку. Клієнтами банку є як фізичні, так і юридичні особи, однак у структурі кредитного портфеля переважають кредити корпоративним клієнтам.

З проведеного дослідження робимо висновок про те, що аналіз кредитного портфеля потрібно здійснювати з метою оцінки його структури за групами ризику, ступенем забезпеченості, у розподілі за галузеву структуру, за формою власності позичальників. Особливо важливим є дослідження динаміки кожної групи та сегментації кредитного портфеля. Оцінка галузевої структури кредитів має на меті визначення галузевої диверсифікації кредитів у динаміці. Дослідження структури кредитного портфеля здійснюється для визначення значної концентрації певного виду кредитування, що може стати причиною зростання рівня ризикованості.

З метою попередження зниження якості кредитного портфеля в процесі концентрації різних видів кредитів, у тому числі в залежності від періодичності діяльності, банк повинен оперативним чином визначати зростання ризиків та відповідно реагувати на них, тобто створювати спеціальні резерви для покриття можливого збитку.

Для цього банк розробляє основну стратегію кредитної політики, керуючись метою своєї діяльності, рівнем розвитку банківської установи, контрольованою часткою ринку кредитів, і визначає пріоритети при формуванні кредитного портфеля з точки зору генеральної мети: максимізації ефекту від кредитних вкладень при оптимізації витрат на його отримання.

Вважаємо, на практиці процес управління кредитним портфелем комерційного банку має здійснюватися так:

По-перше, повинна бути класифікація наданих кредитів. Має визначатись рівень ризику, що притаманний

кожному виду кредиту. На цьому етапі необхідно оцінити співвідношення між ризиком та прибутковістю.

По-друге, здійснюється аналіз структури наявного кредитного портфеля банку, визначається частка кредитів у розрізі за видами та клієнтськими каналами.

По-третє, проводиться оцінка якості кредитного портфеля. Тут необхідно звернути увагу на умови конкуренції з іншими банками, в розрахунок включити вартість залучення ресурсів.

По-четверте, розрахувати необхідний обсяг резервів на випадок можливих втрат.

По-п'яте, на основі здійснених розрахунків необхідно зробити висновки та прийняти рішення щодо поліпшення/зміни кредитної політики.

Література:

1. Бурлаєнко Т.І. Особливості управління кредитним портфелем банку [Електронний ресурс] / Т.І. Бурлаєнко. — 2016. — Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2712-burlaenko-t-i-osoblivosti-upravlinnya-kreditnim-portfelem-banku> (дата звернення 19.12.2020).

2. Довгань Ж.М. Особливості управління кредитною діяльністю банківських установ у сучасних умовах [Електронний ресурс] / Ж. Довгань. — 2015. — Режим доступу: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/902/910> (дата звернення 19.12.2020).

3. Коваленко В.В. Управління кредитним портфелем в умовах фінансової невизначеності функціонування банків [Електронний ресурс] / В.В. Коваленко. — 2016. — Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4502> (дата звернення 19.12.2020).

4. Національний банк України "Перелік системно важливих банків" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-onoviv-perelik-sistemnovajlivih-bankiv> (дата звернення 18.12.2020).

5. Офіційна річна звітність АТ "ОТП Банк" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.otpbank.com.ua/about/informations/annual-reports/> (дата звернення 18.12.2020).

6. Рац О.М. Дослідження впливу якості кредитного портфелю на ефективність кредитної діяльності банку як складова моніторингу кредитного ризику [Електронний ресурс] / О.М. Рац. — 2015. — Режим доступу до ресурсу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1\(5\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1(5)_7) (дата звернення 20.12.2020).

7. Семенча І.Є. Управління кредитним банком у сучасних економічних умовах в Україні: проблеми та шляхи подолання [Електронний ресурс] / І.Є. Семенча, А.А. Ткачова. — 2014. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3117> (дата звернення 19.12.2020).

8. Серик Ю.В. Управління кредитним портфелем банку [Електронний ресурс] / Ю.В. Серик. — 2012. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2012_4_14 (дата звернення 19.12.2020).

References:

1. Burlaenko, T.I. (2016), "Peculiarities of credit portfolio management of the bank", Global and national economic problems, [Online], vol. 14, available at: <http://global-national.in.ua/issue-14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2712-burlaenko-t-i-osoblivosti-upravlinnya-kreditnim-portfelem-banku> (Accessed 19 December 2020).

2. Dovgan, J.M. (2015), "Features of credit management of banking institutions in modern conditions", World of finance, [Online], vol. 4, available at: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/902/910> (Accessed 19 December 2020).

3. Kovalenko, V.V. (2016), "Management of credit portfolio in terms of financial uncertainty of banking functioning", Regional economy and management, [Online], vol. 1, available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4502> (Accessed 19 December 2020).

4. National Bank of Ukraine (2020), "List of systemically important banks", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-onoviv-perelik-sistemnovajlivih-bankiv> (Accessed 18 December 2020).

5. The official site of OTP Bank JSC (2020), "The official annual reporting of OTP Bank JSC", available at: <https://www.otpbank.com.ua/about/informations/annual-reports> (Accessed 18 December 2020).

6. Rats, O.M. (2015), "Investigation of the impact of the quality of the loan portfolio on the effectiveness of the bank's credit activity as a component of credit risk monitoring", Technology audit and production reserves, [Online], vol. 1, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1\(5\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_1(5)_7) (Accessed 20 December 2020).

7. Semencha, I.E. (2014), "Management of credit bank in modern economic conditions in Ukraine: problems and ways to overcome", Efficient economy, [Online], vol. 6, available at: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3117> (Accessed 19 December 2020).

8. Serik, Yu.V. (2012), "Bank loan portfolio management", Economics and management, [Online], vol. 4, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2012_4_14 (Accessed 19 December 2020).

Стаття надійшла до редакції 30.12.2020 р.

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України (Категорія «Б») з

ЕКОНОМІЧНИХ НАУК та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020)

Спеціальності - 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292